

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 250/05-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. decembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. J., bytom H., zastúpeného advokátom JUDr. D. S., so sídlom H., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Humenné č. k. 10 C 1181/94-500 z 18. mája 2004 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 125/04-563 z 28. júna 2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. J. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. septembra 2005 doručená sťažnosť Ing. J. J., bytom H. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. D. S., so sídlom H., v ktorej namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k.

10 C 1181/94-500 z 18. mája 2004 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Co 125/04-563 z 28. júna 2005.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou z 23. júna 1994 domáhal na okresnom súde náhrady nemajetkovej ujmy proti odporcovi mestu Humenné spôsobenej zásahom do ochrany jeho osobnosti. Okresný súd žalobu zamietol napadnutým rozsudkom s odôvodnením, že sťažovateľ nie je v danom prípade aktívne legitimovaným účastníkom konania. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta dôvody, o ktoré opreli svoje rozhodnutia okresný súd a krajský súd, a to najmä

- a) právny záver, že zverejnením nepravdivých údajov v protokole z komplexnej previerky činnosti v Technických službách mesta Humenné (ďalej len „protokol“ a „Technické služby“), v ktorých sťažovateľ v rozhodnom čase zastával funkciu riaditeľa, *„nedošlo k zásahu do osobnostných práv zamestnancov, nakoľko len právnická osoba Technické služby mesta Humenné sa mohla domáhať ochrany dobrej povesti“*, pričom je nesporné, že v protokole boli uvedené aj nepravdivé údaje o sťažovateľovi, ktoré považuje za zásah do jeho osobnostných práv,
- b) právny záver, že za nepravdivé údaje v článkoch periodík Chemlon a Slovenský východ sa mal sťažovateľ domáhať svojho práva na ochranu osobnosti proti vydavateľovi, a nie proti mestu Humenné, s argumentáciou, že podklady pre tieto články boli poskytnuté týmto periodikám funkcionármi mesta Humenné,
- c) že sťažovateľ v žalobe výslovne neuvádzal, že k zásahu do jeho osobnostných práv došlo uverejnením článkov v periodikách Chemlon a Slovenský východ,
- d) že sa sudy nezaoberali v konaní vecami, ktoré mali priamu súvislosť s konaním o ochranu osobnosti (pracovnoprávne spory v iných súdnych konaniach), s argumentáciou, že okresný súd a krajský súd boli povinné zohľadniť výsledky právoplatne skončených súdnych sporov.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej poukazuje na to, že hlavný kontrolór mesta Humenné vykonal v roku 1991 kontrolu v Technických službách len na základe príkazu primátora mesta, a nie poverenia mestského zastupiteľstva a že výsledky kontroly boli neúplné

a nepodložené, pričom mu nebolo umožnené v dostatočnom rozsahu sa k protokolu vyjadriť okrem iného aj tým, že nebol prizvaný na príslušnú schôdzu mestského zastupiteľstva, aby mohol vyvrátiť nepravdivé tvrdenia uvedené v protokole. Sťažovateľ vytýka mestskému zastupiteľstvu, že nepokladalo za potrebné vypočuť ho v predmetnej veci a umožniť mu tak „očistiť moje meno vo verejnosti a podnikateľských kruhoch“. Sťažovateľ bol následne odvolaný z funkcie riaditeľa Technických služieb a po preradení na inú funkciu v Technických službách, ktorá bola následne z organizačných dôvodov zrušená, došlo k skončeniu pracovného pomeru sťažovateľa.

Sťažovateľ vytýka orgánom územnej samosprávy mesta Humenné, že „*dodnes*“ nezrušili výsledky „*nezákonnej a účelovej kontroly vykonanej HK v TS*“, a že nepravdivé informácie o jeho osobe sú „*dodnes archivované Mestom Humenné*“, pričom aj (nepravdivé a neúplné) podklady pre články zverejnené v periodikách Chemlon a Slovenský východ boli poskytnuté funkcionármi mesta.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že postupom funkcionárov mesta Humenné mu bola vystavená „*negatívna vizitka vo verejnosti... a napriek tomuto... OS a KS tvrdia vo svojich rozsudkoch, že nedošlo k zásahu do mojej osobnosti*“.

Podľa názoru sťažovateľa okresný súd a krajský súd porušili jeho ústavné práva, odopreli mu prístup k spravodlivosti, a preto navrhuje, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti rozhodol nasledovne:

„1. Okresný súd Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 1181/94 svojím rozsudkom č. k. 10 C 1181/94-500 zo dňa 18. mája 2004 v spojení s konaním Krajského súdu v Prešove vedenom pod sp. zn. 3 Co/125/2004 svojím rozsudkom č. k. 3 Co/125/04-563 zo dňa 28. júna 2005 porušil právo Ing. J. J. na zachovanie dobrej povesti a na ochranu mena a na ochranu pred neoprávneným zverejňovaním nepravdivých údajov zaručených mu v čl. 19 ods. 1 a ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky;

2. Porušil jeho právo domáhať sa svojho práva zákonom stanoveným postupom na nezávislom a nestrannom súde zaručeného mu v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky;

porušil jeho právo, aby jeho vec bola spravodlivo prejedaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhoduje o občianskych právach podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolu č. 11, článok 6 – právo na spravodlivé súdne konanie.

2. Zrušuje v súlade s ust. § 56 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. rozsudok Okresného súdu Humenné č. k. 10 C 1181/94-500 zo dňa 18. mája 2004.

3. Zrušuje v súlade s ust. § 56 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co/125/04-563 zo dňa 28. júna 2005.

4. V súlade s ust. § 56 ods. 3 písm. b) zákona č. 38/1993 Z. z. vracia vec Okresnému súdu Humenné a prikazuje mu konať bez zbytočných prietahov.

5. Ing. J. J. priznáva primerané finančné zadošťačenie v sume 5.000.000,-Sk (slovom päťmiliónov slovenských korún), ktoré sú Okresný súd Humenné a Krajský súd Prešov povinné spoločne a nerozdielne vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z textu čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Sťažovateľ namietal vo svojej sťažnosti porušenie svojich základných práv rozsudkom okresného súdu č. k. 10 C 1181/94-500 z 18. mája 2004 a rozsudkom krajského súdu č. k. 3 Co 125/04-563 z 28. júna 2005.

O odvolaní podanom proti namietanému rozsudku okresného súdu bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, t. j. v zmysle citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa bol oprávnený vo veci rozhodovať (a aj rozhodoval) iný (krajský) súd. Právomoc krajského súdu v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Na tomto základe ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho základných práv a slobôd rozsudkom okresného súdu č. k. 10 C 1181/94-500 z 18. mája 2004 pri predbežnom prerokovaní odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Pri predbežnom prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv a slobôd rozsudkom krajského súdu č. k. 3 Co 125/04-563 z 28. júna 2005, ústavný súd poukázal na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto

postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrálne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Na tomto základe bolo úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní časti sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa rozsudkom krajského súdu posúdiť, či skutkové a právne závery, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie č. k. 3 Co 125/04-563 z 28. júna 2005, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrálne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň či mali za následok porušenie základných práv a slobôd označených sťažovateľom.

Z odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu vyplýva, že sa stotožnil so závermi obsiahnutými v rozsudku prvostupňového súdu, ktorý žalobu zamietol pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu (sťažovateľa). Tento právny záver krajský súd podľa zistení ústavného súdu oprel najmä o tieto argumenty:

1. Fyzickú osobu (sťažovateľa) nemožno stotožňovať s organizáciou, na čele ktorej stojí fyzická osoba (sťažovateľ), a z toho dôvodu ani neodôvodnená či neoprávnená kritika organizácie ako právnickej osoby nezakladá implicitne zásah do osobných či osobnostných práv jej členov (a teda aj sťažovateľa).
2. Súd nie je oprávnený v rámci konania o ochrane osobnosti posudzovať postup orgánov mesta, t. j. mestskej rady a mestského zastupiteľstva. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom krajského súdu, že ak sťažovateľ s postupom týchto orgánov nesúhlasil, mal možnosť uplatniť iné právne prostriedky ochrany svojich práv.
3. Ak sa žalobca cítil dotknutý uverejnenými článkami uverejnenými v periodikách Chemlon a Slovenský východ, mohol sa domáhať svojho práva na ochranu osobnosti voči vydavateľom týchto periodík. Ústavný súd v tejto súvislosti dodáva, že z hľadiska

predmetného konania je právne irelevantné, z akých zdrojov čerpali tieto periodiká informácie, ktoré sa mali dotknúť osobnostných práv sťažovateľa.

4. Ďalšie námietky žalobcu (sťažovateľa) týkajúce sa jeho pôsobenia vo funkcii riaditeľa Technických služieb boli prejednané v rámci pracovnoprávných sporov vedených žalobcom (v samostatných konaniach) a boli právoplatne skončené.

Z vyššie citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť aj návrh (sťažnosť), ktorý je zjavne neopodstatnený. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti návrhu hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

V súvislosti s namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu dospel ústavný súd k záveru, že skutkové a právne závery, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie č. k. 3 Co 125/04-563 z 28. júna 2005, sú z ústavného hľadiska udržateľné a akceptovateľné, a preto nemohlo týmto rozsudkom dôjsť k porušeniu označených základných práv a slobôd sťažovateľa. V súvislosti s namietaním porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) uvádza, že základné právo na súdnu ochranu nemožno stotožniť s procesným úspechom v konaní. Pretože sťažovateľ netvrdil porušenie ústavnoprocených princípov ovládajúcich občianske súdne konanie (čl. 46 až 51 ústavy) a toto porušenie tak nemohlo byť ani preukázané, ústavný súd dospel k záveru v súlade aj so svojou stabilnou judikatúrou, že sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená. Na tomto základe ústavný súd odmietol pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho

základných práv a slobôd rozsudkom krajského súdu č. k. 3 Co 125/04-563 z 28. júna 2005, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

V súvislosti s namietaným porušením čl. 19 ods. 1 a 3 ústavy ústavný súd taktiež v súlade s doterajšou konštantnou judikatúrou (II. ÚS 54/02) uvádza, že o ochrane týchto práv (o jednotlivých nárokoch a ich rozsahu) na základe zákonnej úpravy, ktorá je uvedená v § 11 až 17 Občianskeho zákonníka, rozhoduje výlučne občianskoprávny súd. Ústavný súd je oprávnený posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu procesnoprávnych princípov konania (čl. 46 až 50 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti hodnotiť právne názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, v tomto prípade § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, tak ako sa toho domáha sťažovateľ.

Treba súčasne dodať, že v danom prípade sa nedá vzhľadom na absenciu zdôvodnenia tvrdeného porušenia základného práva sťažovateľa vyvodiť ani žiadna spojitosť medzi postupom všeobecného súdu (okresného súdu a krajského súdu) a porušením čl. 19 ods. 1 a 3 ústavy, pretože túto spojitosť tvrdí sťažovateľ iba z dôvodu, že nebol v konaní úspešný. A to je tvrdenie, ktoré takúto súvislosť nevytvára a ani vytvoríť nemôže. Všeobecné súdy vykonávaním svojich ústavne vymedzených kompetencií vôbec nezasahovali a ani nemohli zasiahnuť do základného práva podľa čl. 19 ods. 1 a 3 ústavy, pretože sa naopak zaoberali zásahom (porušením) do týchto základných práv, ku ktorému došlo postupom subjektu odlišného od všeobecného súdu.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti z dôvodu nedostatku právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2005